

**Česká školní inspekce
Pardubický inspektorát**

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Čj. ČŠIE-1475/22-E

Název	Speciální základní škola a praktická škola Chrudim
Sídlo	Školní náměstí 228, Chrudim II, 537 01 Chrudim
E-mail	info@spzschrudim.cz
IČO	72 085 410
Identifikátor	691 002 223
Právní forma	příspěvková organizace
Zastupující	Mgr. Jitka Činčalová
Zřizovatel	Pardubický kraj
Místo inspekční činnosti	Školní náměstí 228, Chrudim
Termín inspekční činnosti	10. až 12. 10. 2022

Inspekční činnost byla zahájena předložením pověření k inspekční činnosti.

Předmět inspekční činnosti

Předmětem inspekční činnosti vykonané podle § 174 odst. 2 písm. b) a c) zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školní zákon), ve znění pozdějších předpisů, bylo zjišťování a hodnocení podmínek, průběhu a výsledků vzdělávání, včetně hodnocení naplňování školních vzdělávacích programů.

Charakteristika

Speciální základní škola a praktická škola Chrudim vykonává činnost základní školy (základní škola, základní škola speciální) s kapacitou 175 žáků, praktické školy dvouleté s kapacitou 10 žáků, školní družiny s nově navýšenou kapacitou 42 žáků. Aktuálně škola

eviduje 14 tříd, v nichž se vzdělává 96 žáků se speciálními vzdělávacími potřebami, jejich počet se za uplynulé období stabilizoval. Výuka je realizována podle školních vzdělávacích programů pro obory vzdělání základní škola, základní škola speciální a praktická škola dvouletá. Třídy jsou většinou tvořeny žáky z více ročníků s ohledem na vzdělávací programy. Podle individuálního vzdělávacího plánu je vzděláváno 33 žáků.

Zájmové vzdělávání je realizováno ve čtyřech odděleních školní družiny podle Školního vzdělávacího programu pro školní družinu v ranních a odpoledních hodinách. Ve školní družině bylo aktuálně zapsáno 36 žáků.

Hodnocení podmínek vzdělávání

Ředitelka uplatňuje partnerský styl řízení, který vychází z letitých zkušeností, podrobných znalostí školy a který je založený na intenzivní spolupráci s pedagogy a rozvoji pozitivních mezilidských vztahů. Aktuální koncepce reaguje na potřeby školy a priority ve vzdělávání. K jejímu naplňování přispívá evaluace stanovených oblastí rozvoje, funkčně zpracované strategické dokumenty a vnitřní směrnice školy i aktivity pedagogů zodpovědných za přidělené oblasti. Pozitivní pracovní atmosféra i profesní motivace pedagogů kladně ovlivňují sociální prostředí školy a dobré vztahy mezi všemi účastníky vzdělávání. Kontrolní činnost ředitelky je vhodně doplněna klíčovými hospitacemi zástupkyně ředitelky, což pozitivně ovlivňuje průběh vzdělávání i rozvíjí pedagogické kompetence pedagogů. K jejich profesnímu růstu napomáhá nastavený systém péče o začínající pedagogy, aktivní účast pedagogů v dalším vzdělávání a funkční plány osobnostního rozvoje. Získané poznatky a dovednosti jsou aplikovány do praxe s žádoucím dopadem na úroveň vzdělávacího procesu.

Pedagogický sbor prošel od minulé inspekční činnosti částečnou obměnou. Ve prospěch efektivity výchovně vzdělávacího procesu a podpory žáků se výrazně zvýšil počet asistentů pedagoga. Rozdělení kompetencí mezi pedagogické pracovníky je účelné, podporující flexibilitu interního komunikačního systému školy. Pro optimální průběh vzdělávání jsou přínosná pravidelná jednání pedagogické rady a metodických sdružení. Na základě ověřování průběhu a výsledků vzdělávání jsou pak přijímána odpovídající opatření ve prospěch podmínek i průběhu vzdělávání žáků včetně zavedení nového vzdělávacího obsahu ve vzdělávacím oboru Informatika.

Poskytované poradenské služby školního poradenského pracoviště vycházejí z jeho programu, který zodpovědně naplňují výchovný poradce a školní metodička prevence. Systematické činnosti školního poradenského pracoviště přispívá účinná součinnost jeho pracovníků i ostatních pedagogů. Úzká spolupráce se školskými poradenskými zařízeními, OSPOD a dalšími organizacemi má příznivý dopad na činnost školy.

Prostředí tříd bylo didakticky podnětné, umožňující žákům realizaci různorodých vzdělávacích aktivit i odpočinek. Prostorové a materiální podmínky školy jsou průběžně obměňovány a zlepšovány. Čtyři oddělení školní družiny mají samostatné prostory, které jsou vhodně vybaveny pro pestré aktivity zájmového vzdělávání odpovídající speciálním vzdělávacím potřebám žáků.

Hodnocení průběhu vzdělávání

Ve sledovaných hodinách převládala příjemná, klidná a činnostní atmosféra. Žáci respektovali nastavená pravidla vzájemných vztahů, což pozitivně vedlo i k přirozenému

posilování jejich žádoucího chování. Podnětné učební prostředí významně podporovala přívětivá, trpělivá a empatická komunikace učitelů se žáky. Pokyny pedagogů byly zadávány srozumitelně, obsahově přiměřeně schopnostem žáků. Vyučovací záměry a cíle byly diferencovány a individualizovány s ohledem na speciální vzdělávací potřeby žáků i složení třídy. V průběhu práce byla žákům poskytována efektivní individuální pomoc. Žáci neprojevovali ostych se doptávat v případě nejasností ani se neobávali chybovat. V hodinách převládalo většinou činnosti učení s převahou frontálního a individualizovaného přístupu v kombinaci s občasnou samostatnou prací. Důležité je však zařazovat i metody podporující spolupráci žáků ve dvojicích nebo skupinách, vedoucích k vzájemnému sdílení, diskuzi, vnímání různých postupů zadaných úkolů a upevňování sociálních dovedností. Dalším námětem pro pedagogy je individuální podpora schopností nebo tempa nadanějších žáků. Výuka byla často propojována s konkrétními příklady z praktického života a žáci tak byli většinou schopni s různou mírou dopomoci nalézt správné řešení nebo si učivo upevnit. K efektivitě průběhu vzdělávání přispívalo využívání kompenzačních či reedukačních pomůcek a názorných materiálů, které dopomáhaly procvičování a osvojování učiva, vizuální podpoře probíraných témat. Aktivní využívání multimediální techniky samotnými žáky bylo ve sledované výuce využíváno v minimální míře (např. práce s interaktivní tabulí, tablety, notebooky), ale lze je vhodně zařazovat jako nabídku další aktivity nebo jako motivační prvek pro další práci.

Výchovně vzdělávací činnost důsledně respektovala specifické vzdělávací potřeby jednotlivých žáků, zaznamenaná úroveň speciální podpory žáků byla velmi účinná a na vysoké profesionální úrovni. Učitelé citlivě reagovali na momentální emoční i fyzické potřeby zejména u žáků s vyšší mírou podpůrných opatření. Vhodně byly zařazovány relaxační části včetně terapeutické péče, které je udržovaly v zájmu o výuku nebo dopomáhaly k znovuoobnovení jejich soustředění. Průběžné motivační pochvaly za dílčí pokroky nebo pozitivní vyjadřování důvěry ve schopnosti žáků podporovaly jejich aktivitu. Někteří žáci se úměrně svým schopnostem vyjadřovali k průběhu své práci nebo ke svým učebním pokrokům, velká část žáků měla radost ze svých výsledků a to mělo pozitivní dopad i na jejich učební sebevědomí. Velmi pozitivně lze hodnotit spolupráci vyučujících s asistenty pedagoga. Bylo zřejmé, že se učitelé s asistenty v předstihu připravují na společnou pedagogickou spolupráci, která byla ve všech zhlédnutých hodinách velmi efektivní. Jejich činnost byla prospěšná zejména v individuální podpoře žáků v procesu učení a v udržení pozornosti či při sebeobslužných činnostech.

Vzdělávání je také podpořeno a doplněno množstvím smysluplných projektů, akcí cílených na rozvoj klíčových kompetencí a zprostředkování důležitých zkušeností žákům. Realizované aktivity mají příznivý dopad na rozvoj žádoucích postojů a praktických návyků využitelných v jejich osobním životě.

Činnost školní družiny svým promyšleným vzdělávacím obsahem volně navazuje na základní vzdělávání a podporuje dále individuální rozvoj žáků. Důraz je kladen na pestrou nabídku činností zaměřených na naplňování především jejich zájmů, relaxaci a vhodné pohybové aktivity. Nabídka zájmových činností byla přizpůsobena možnostem žáků a přirozeným způsobem ovlivňovala i jejich rozhodování podle momentálního psychického a fyzického stavu. V důsledku pozitivního přístupu vychovatelů i pomoci asistentů pedagoga byl velmi dobře podpořen aktivní zájem žáků a jejich zapojení do nabízených činností. Školní družina aktivně vyhledává a spolupracuje s vnějšími partnery, kteří podporují její činnost.

Hodnocení výsledků vzdělávání

Škola věnuje výsledkům vzdělávání (včetně hodnocení naplňování individuálních vzdělávacích plánů) stálou pozornost, jsou projednávány a konkrétně hodnoceny nejen v rámci pedagogických rad a jednání metodických sdružení, ale i průběžným předáváním informací mezi pedagogy a konzultovány s rodiči, popř. se školskými poradenskými zařízeními. Způsoby interního ověřování dosažených výsledků jsou voleny s ohledem na individuální schopnosti a dovednosti žáků. Získané výsledky jsou následně cíleně uplatňovány při plánování individualizované vzdělávací nabídky. Další opatření jsou přijímána i na základě hospitační činnosti vedení školy. Dílčí dovednosti a znalosti žáci prokazují zejména ve školních projektech, popř. mimoškolních aktivitách. Pozornost by bylo vhodné zaměřit na účelnější a praktické využívání žákovských portfolií.

Využíváno je hodnocení klasifikačními stupni i slovní hodnocení. Žáci s vysokou mírou podpůrných opatření jsou hodnoceni slovně vzhledem k rozsahu a druhu zdravotního postižení, zejména se jedná o obor vzdělání základní škola speciální a částečně základní školy. Jeho stručný obsah v rámci hodnocení na vysvědčení je rozpracován ještě samostatným doplňujícím hodnocením. Proto by bylo vhodné oba obsahy přímo spojit do hodnocení na vysvědčení. Žákům s rizikem školního neúspěchu je nabízeno a realizováno individuální doučování, je nastavena zvýšená spolupráce s rodiči. Ve školním roce 2021/2022 celkem prospělo 49 žáků a dalších 28 s vyznamenáním. Hodnocení je zaměřeno na individuální rozvoj žáka vzhledem k očekávaným výstupům vzdělávacích oborů, kterých se i přes cílenou soustavnou podporu školy nepodařilo dosáhnout dvanácti žákům zejména ze základní školy speciální a praktické školy. Zákonní zástupci jsou pravidelně informováni o výsledcích vzdělávání zejména prostřednictvím žákovských knížek, deníčků a na třídních schůzkách. Dále pak častým osobním kontaktem s vyučujícími, telefonickými rozhovory apod.

Aktivní spolupráci členů školního poradenského pracoviště je sledována realizace a uplatňování podpůrných opatření stanovených školskými poradenskými zařízeními. Škola efektivně zajišťuje žákům a jejich rodičům kariérové poradenství, především předáváním různých dokumentů s aktuálními vzdělávacími možnostmi ve středním vzdělávání, exkurzemi nebo umožňuje prezentování středních škol. Pozitivním zjištěním jsou promyšleně plánované preventivní činnosti na základě pravidelné efektivní evaluace i podle aktuálních potřeb třídních kolektivů a jednotlivých žáků, které jsou velmi systematicky realizované. Soustavná pozornost je věnována průběžnému sledování případných signálů rizikového chování, které jsou ihned řešeny. Ve třídách probíhají preventivní programy s cílem zvládat podněty k rizikovému chování, podporovat zdravé sebevědomí a příznivě rozvíjet vztahy. K podpoře sociálních dovedností využitelných v životních situacích jsou zařazována i aktuálně potřebná témata (např. rizika virtuálního prostoru, situační učení odmítnutí a rozhodování, finanční gramotnost). K eliminaci neomluvené absence přispívá množství realizovaných školních akcí včetně preventivních aktivit. Žákům je věnována další individuální péče s cílem zlepšit jejich docházku. V případech skrytého záškoláctví, škola důsledně spolupracuje se zákonnými zástupci a s dalšími institucemi např. OSPOD, lékaři. Vykazovaná nízká neomluvená absence byla vyřešena. Případné problémové situace jsou řešeny ihned v úzké spolupráci se zákonnými zástupci. Podpoře smysluplného trávení volného času přispívá efektivní činnost zájmových kroužků. Žáci se také aktivně zapojují do pestrých sportovních, výtvarných, literárních, charitativních a dalších akcí a soutěží. Škola se úspěšně prezentuje na veřejnosti, ale i prostřednictvím vydávaného školního časopisu.

Závěry

Vývoj školy

- Zřízení praktické školy dvouleté,
- rozšíření školní družiny na čtyři oddělení,
- výrazné navýšení počtu asistentů pedagoga,
- zpracování a funkční využívání plánů osobnostního rozvoje pedagogů,
- zefektivnění dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků vyplývajícího z potřeb školy a plánů osobnostního rozvoje pedagogů,
- stabilizovaný počet žáků,
- zavedení nového vzdělávacího obsahu ve vzdělávacím oboru Informatika,
- vylepšení materiálních a prostorových podmínek.

Silné stránky

- Individualizace vzdělávání rozvíjející osobnost a vzdělávací pokroky žáků,
- respektující a empatický přístup k žákům, podporující pedagogický styl a tvůrčí učební prostředí s pozitivním dopadem na vzdělávání žáků,
- přínosná práce asistentů pedagoga základní školy přispívající ke zvyšování efektivity vzdělávacího procesu.

Slabé stránky a/nebo příležitosti ke zlepšení

- Menší využívání skupinových a kooperativních forem výuky v základním vzdělávání.

Doporučení pro zlepšení činnosti školy

- Zařazovat formy výuky rozvíjející spolupráci žáků ve skupině,
- účelněji využívat multimediální techniku,
- diferencovat obsah výuky vzhledem k tempu a schopnostem nadanějších,
- zvážit rozpracování obsahu slovního hodnocení na vysvědčení tak, aby se zvýšila jeho vypovídající hodnota,
- zaměřit pozornost na efektivnější, praktické využívání žakovských portfolií.

Stanovení lhůty

Česká školní inspekce v souladu s § 175 odst. 1 školského zákona ukládá ředitelce školy ve lhůtě do 30 dnů přijmout adekvátní opatření k prevenci nedostatků zjištěných při inspekční činnosti a ve stejné lhůtě písemně informovat Českou školní inspekci, jaká byla přijata opatření.

Zprávu zašlete na adresu Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu.

Seznam dokladů, o které se inspekční zjištění opírají

1. Výpis z rejstříku škol a školských zařízení ze dne 7. 9. 2022
2. Zřizovací listina v úplném znění ze dne 13. 12. 2013, čj. KrÚ 3094/2014/5 OŠK včetně dodatků
3. Rozhodnutí o zápisu změny v rejstříku škol a školských zařízení s účinností od 1. 9. 2022, čj. KrÚ 46979/2022 ze dne 8. 6. 2022 (navýšení kapacity ve ŠD)
4. Jmenování do funkce ředitelky školy s účinností od 1. 8. 2018 ze dne 29. 5. 2018, čj. Sp KrÚ 37757/2018 OŠ
5. Výjimka z nejvyššího a nejnižšího počtu žáků, Usnesení rady Pardubického kraje R/1540/07 z 5. 6. 2007
6. Školní vzdělávací program *Srdcem a rozumem k úspěchu v životě* pro základní vzdělávání zpracovaný podle RVP ZŠS, díl I a II, s platností od 1. 9. 2018, včetně přílohy č. 1 Školní vzdělávací program pro školní družinu
7. Školní vzdělávací program „Srdcem a rozumem k úspěchu v životě“ pro základní vzdělávání, s platností od 1. 9. 2021, včetně přílohy č. 1 Školní vzdělávací program pro školní družinu
8. Školní vzdělávací program *Srdcem a rozumem k úspěchu v životě* pro vzdělávání žáků praktické školy dvouleté s platností od 1. 9. 2018
9. Školní řád s účinností od 1. 9. 2022
10. Vnitřní řád školní družiny s účinností od 1. 9. 2021
11. Koncepce dalšího rozvoje školy
12. Školní matrika, školní rok 2022/2023
13. Rozvrhy hodin tříd, školní rok 2022/2023
14. Třídní knihy, školní roky 2021/2022 a 2022/2023 (výběr)
15. Přehledy výchovně vzdělávací práce, školní rok 2022/2023
16. Záznamy z jednání pedagogických rad, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
17. Osobní dokumentace žáků, školní rok 2022/2023 (výběr)
18. Dokumentace ke školnímu poradenskému pracovišti, k prevenci rizikového chování a bezpečnosti žáků, školní rok 2022/2023 (výběr)
19. Výroční zpráva o činnosti školy, školní rok 2021/2022
20. Personální dokumentace pedagogických pracovníků, školní rok 2022/2023 (výběr)
21. Plán dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků, školní roky 2021/2022 a 2022/2023
22. Inspekční zpráva, čj. ČŠIE-1100/16-E

Poučení

Podle § 174 odst. 11 školského zákona může ředitelka školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci, a to do 14 dnů po jejím převzetí. Případné připomínky zašlete na adresu, Česká školní inspekce, Pardubický inspektorát, Sukova třída 1556, 530 02 Pardubice, případně prostřednictvím datové schránky (g7zais9), nebo na e-podatelnu csi.e@csicr.cz s připojením elektronického podpisu, a to k rukám ředitele inspektorátu.

Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem České školní inspekce k jejich obsahu zasílá Česká školní inspekce zřizovateli a školské radě. Inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná a je uložena po dobu 10 let ve škole nebo školském zařízení, jichž se týká, a v místně příslušném inspektorátu České školní inspekce. Zároveň je inspekční zpráva zveřejněna na webových stránkách České školní inspekce a v informačním systému InspIS PORTÁL.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Mgr. Petra Chaloupková, školní inspektorka,
vedoucí inspekčního týmu

Petra Chaloupková v. r.

Mgr. Bc. Iva Morávková, školní inspektorka

Iva Morávková v. r.

Bc. Daniela Růžová, kontrolní pracovnice

Daniela Růžová v. r.

V Pardubicích 4. 11. 2022

Datum a podpis ředitelky školy potvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Mgr. Jitka Činčalová, ředitelka školy

Jitka Činčalová v. r.

V Chrudimi 10. 11. 2022